

HØRINGSSVAR TIL RME SITT HØRINGSDOKUMENT NR 3/22 (202210875)

«Forslag om endringer i modell for kostnadsnorm. Korrigering for rammevilkår.»

Bakgrunn

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) regulerer nettselskapenes inntekter. Formålet med reguleringen er å bidra til effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet. RME gjennomfører hvert år en effektivitetsanalyse som måler selskapene mot hverandre. Nettselskapenes effektivitet analyseres og rangeres ut fra hvor mye ressurser de bruker på å bygge, drifte og vedlikeholde nettinfrastrukturen. Med utgangspunkt i analysen bestemmes nettselskapenes avkastning.

Nettselskapene må gjennomføre betydelige investeringer når samfunnet skal elektrifiseres, og det er viktig at effektivitetsanalysen gjenspeiler denne oppgaven. RME bruker forskning og utvikling for å utvikle nye måter å sammenligne nettselskapene på.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) foreslår store endringer i hvordan rammevilkår skal beregnes i reguleringsmodellen. Dersom forslaget gjennomføres, vil det få store økonomiske konsekvenser for en rekke nettselskap, deriblant Griug.

Rammevilkårene som nettselskapene opererer under er svært ulike rundt om i Norge. Reguleringsmodellen forsøker å ta hensyn til dette og justeringen for ulike rammevilkår blir jevnlig revidert. RME har nå etter 2-3 års arbeid kommet med et forslag til hvordan justeringen skal gjøres framover.

Det kan tilsynelatende oppleves som enkelt å være enig i hovedmålet med endringene som foreslås. RME er tydelige på at hensikten med endringene er å gi en bedre sammenligning av selskapene. Det er derimot ikke like åpenbart at modellen alltid bidrar til mer riktige insentiver til effektiv drift, utvikling og utnyttelse av strømmettet.

Tester med nye data

Hvordan en skal finne aktuelle rammevilkår, og teste at de faktisk har betydning for driften, er langt fra enkelt. Nytt datagrunnlag har gitt mange muligheter, og RME har testet svært mange forhold og kombinasjoner. Resultatene de har fått underveis er ikke åpenbart logiske.

Enkelte forhold som de fleste skulle tro har betydning, viser seg å ikke være signifikante i statistisk sammenheng. Andre kombinasjoner av forhold som ikke åpenbart henger sammen, viser seg å ha betydning.

Det er derfor fortsatt vanskelig å være overbevist om at modellen med de foreslåtte endringene, viser det hele og fulle bildet for alle selskap. Men den kan kanskje gi et noe mer korrekt bilde enn tidligere.

Omfordeling mellom selskapene

Nye korrigeringer gir imidlertid også store økonomiske utslag for nettselskapene. Den totale inntektsrammen forblir uendret, men det vil bli betydelige omfordelinger mellom selskapene. De tre største nettselskapene i Norge vil få en samlet økning av inntektsrammen med 104 millioner kroner. Øvrige selskaper, deriblant Griug, vil få tilsvarende reduksjon.

Det vil riktignok bli små endringer for de fleste selskapene, men 32 selskap vil få inntektsrammen redusert med mellom 3 og 9 prosent, og blant disse finner vi Griug. Det vil gi sterkt redusert avkastning på kapitalen for disse selskapene hvis man ikke reduserer kostnadene sine. Også nabolnettselskapene til Griug vil oppleve et sammenlignbart fall.

For selskap som har investert langsiktig, og rigget seg innenfor dagens regulering, er det svært utfordrende å få slike store negative endringer med kort varsel.

I tabellen nedenfor vises utslagene for de selskapene som får størst endringer i forhold til dagens modell.

Tabell 8: Selskapene med størst virkning på avkastning. Tabellen viser inntektsramme for 2022 med foreslått og dagens modell, differanse i tusen kroner og i prosent, avkastningsgrunnlag beregnet som bokført verdi 31.12.20 + 1 % og endring i avkastning ved ny modell.

Selskap	IR nytt forslag	IR dagens modell	Diff i tusen kroner	Diff i %	BFV 311220 + 1%	Endret avkastn.
Størst negativ endring						
SANDØY NETT AS	10 357	16 828	-6 471	-38 %	28 103	-23.0 %
ROLLAG ELEKTRISITETSVERK	13 772	14 836	-1 064	-7 %	34 914	-3.0 %
ØVRE EIKER NETT AS	46 932	51 215	-4 283	-8 %	161 202	-2.7 %
VANG ENERGIVERK AS	18 467	19 746	-1 279	-6 %	50 573	-2.5 %
ÅRDAL ENERGI NETT AS	23 516	25 201	-1 685	-7 %	73 296	-2.3 %
HALLINGDAL KRAFTNETT AS	136 617	145 195	-8 577	-6 %	418 547	-2.0 %
HAVNETT AS	28 685	30 461	-1 776	-6 %	87 859	-2.0 %
EVERKET AS	48 778	53 479	-4 701	-9 %	244 174	-1.9 %
VALDRES ENERGI NETT AS	68 626	73 455	-4 829	-7 %	254 737	-1.9 %
Størst positiv endring						
NORDKYN KRAFTLAG SA	30 530	28 911	1 619	6 %	44 325	3.7 %
HURUM NETT AS	35 358	33 889	1 469	4 %	112 233	1.3 %
KRAGERØ ENERGI AS	53 911	51 813	2 098	4 %	180 040	1.2 %
BINDAL KRAFTLAG SA	10 707	10 314	392	4 %	33 722	1.2 %
BKK NETT AS	1 526	1 464	61 661	4 %	5 875	1.0 %
	224	562			968	
NEAS AS	230 002	221 232	8 770	4 %	864 521	1.0 %
HAMMERFEST ENERGI NETT	90 526	87 611	2915.086	3 %	317 531	0.9 %

Vi stiller spørsmål ved dagens modell

Inntektsrammen er satt sammen av nettselskapets eget kostnadsgrunnlag og en kostnadsnorm basert på bransjetall. I dag blir eget kostnadsgrunnlag tillagt en vekt på 40% og bransjens kostnadsnorm en vekt på 60%. RME har vedtatt å endre denne vektingen til 30% eget kostnadsgrunnlag og 70% av bransjens kostnadsnorm. RME sier at dette gjøres for å styrke incentiver til kostnadseffektivitet. Endringen innføres fra og med 01.01.2023.

Selv om korrigeringen for ulike rammevilkår kanskje blir mer korrekt, er det god grunn til nok en gang å stille spørsmål ved enkelte elementer i dagens modell. Både når det gjelder vektleggingen av selskapets egne kostnader i forhold til bransjens normkostnad, og ved om den gir de rette incentivene til å bygge framtidens nett. Alle trinnene i reguleringen har nylig blitt endret, eller er i ferd med å endres. Det kan definitivt tyde på at modellen er et stykke fra perfekt.

50/50 har mye for seg

En endring til 50/50 ville ved alle endringer av modellen gitt en mykere overgang til det nye regimet og absolutt være å foretrekke. En slik endring ville også automatisk inkludere alle stedege forhold.

Det kan argumenteres for at det vil redusere det kortsiktige økonomiske effektiviseringspresset, men det er ikke åpenbart at det vil være en ulempe. En langsiktig fornuftig nettutbygging og drift kan være like lønnsomt over tid.

Konsolideringer i bransjen - påvirkning

Når nettselskaper slår seg sammen inngår selskapene i reguleringsmodellen som ett selskap to år etter fusjonen. I noen tilfeller vil en fusjon medføre konsekvenser for mange, mens i andre tilfeller vil det kun ha betydning for de fusjonerte nettselskapene.

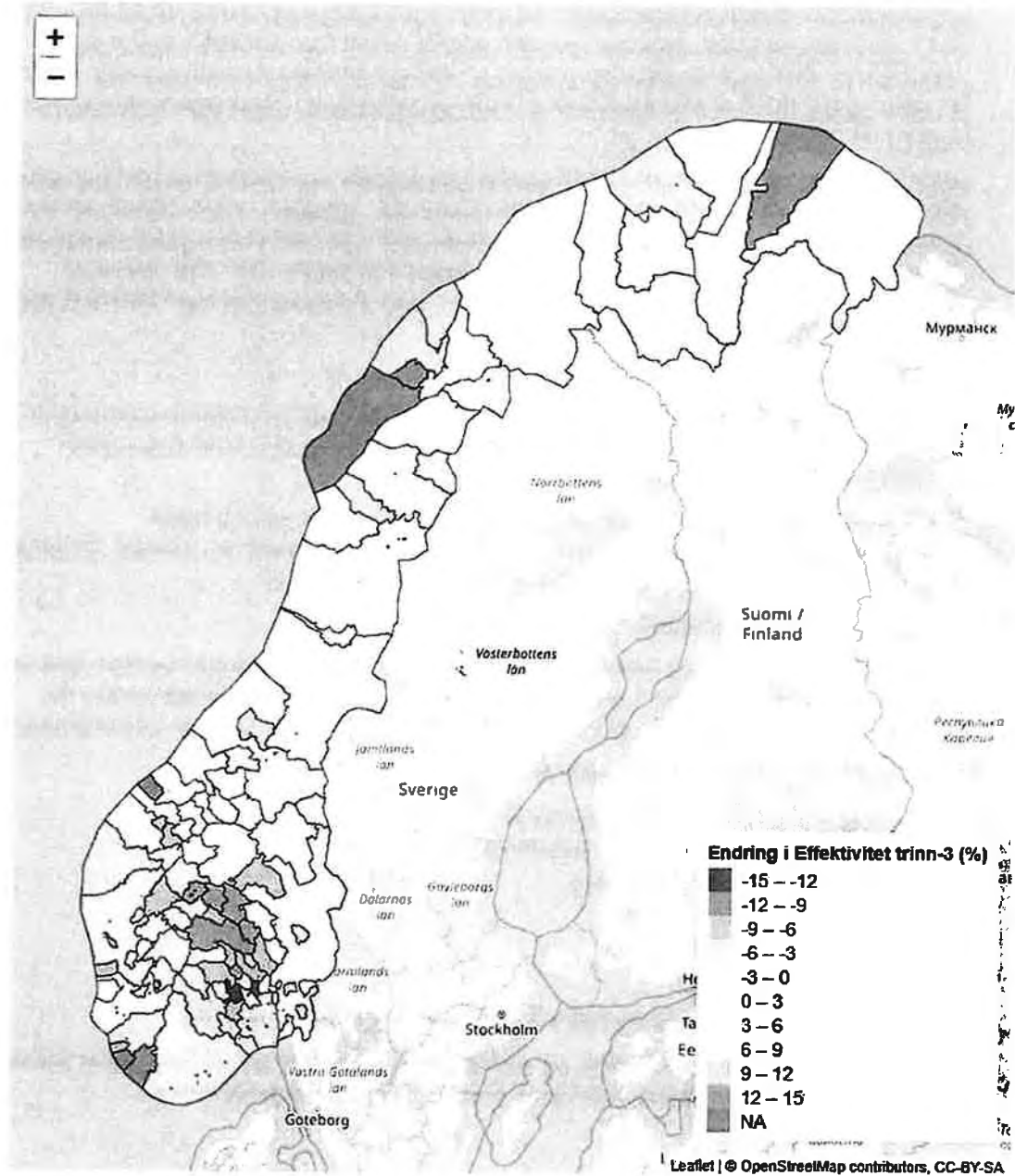
Følgende fusjoner er registrert siste år:

- Hålogaland = Hålogaland + Nordkraft
- Sygnir = Lærdal + Aurland + Sognekraft
- Midtkraft = Midtkraft + Flesberg
- Fagne = Haugaland + Odda
- Mørenett = Mørenett + Stryn
- Elvia = Elvia + Stange

Det siste er at Agder Energi og Glitre Energi er i ferd med å fusjonere.

Dersom de fusjonerte selskapene, og særlig selskapene i de større fusjonene, blir mer effektive vil det over tid legge ytterligere press på de mindre selskapene.

Spesielt virker det som selskaper som har konsesjonsområdet i fjellområder i Sør-Norge og selskaper i Sørvest-Norge kommer dårligere ut. Se oversiktskart nedenfor.

Avslutningsvis

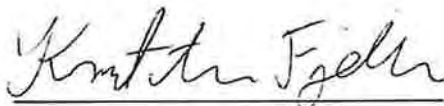
RME har gjennom en tidligere bestilt rapport (2019) konkludert med følgende:

«Rapporten beskriver kostnadsgevinster fra mer digitaliserte arbeidsprosesser og fra å utnytte skalafordeler (fusjoner) i nettvirksomheten. Beregninger basert på erfaringstall fra gjennomførte fusjoner, og estimerer på effekten av digitalisering, viser et potensial i 2025 på 2,8 mrd. i årlige kostnadsreduksjoner. Nåverdien av denne besparelsen tilsvarer omkring 60 mrd., hvorav det aller meste vil tilfalle kundene i form av en lavere nettleie. Størst blir reduksjonen i nettleie for kundene i de minste nettselskapene. Beregningene viser effekten av en mulig kraftig bransjekonsolidering og utstrakt bruk av digitale løsninger. Beregningene viser også at det blir mer krevende for nettselskaper som ikke inngår i fusjoner å opprettholde effektiviteten.»

Energiselskaper som hjørnesteinsbedrifter, distriktspolitikk eller opprettholdelse av arbeidsplasser er ikke belyst i rapporten. Det er heller ikke lokal beredskap og nærhet til forsyningsområdet. Det er de større selskapene som dominerer rapportens konklusjoner. Rapportens budskap samsvarer godt med flere av de signalene som NVE-RME har gitt og gir bransjen. All den tid NVE er underlagt OED og RME er utpekt av OED, er det en viss grad av politikk i energiselskaper sin rolle som samfunnsaktører. Vi ber om at de mindre energiselskaperens samfunnsbetydning blir vurdert sterkere i videre arbeid med fastsettelse av inntektsrammene.

Fagernes, 16. september 2022

 Nord-Aurdal kommune
Ordføreren

Knut Arne Fjelltn
Ordfører
Nord Aurdal kommune

Odd Erik Holden
Ordfører
Øystre Slidre kommune

  Vestre Slidre
kommune
- ordføreren -

Haldor Ødegård
Ordfører
Vestre Slidre kommune